

INFORMACJA DLA PACJENTA
ZABIEG Z ZASTOSOWANIEM TOKSYNY BOTULINOWEJ TYPU A
(zmarszczki)

OPIS PROCEDURY: Zabieg polega na precyzyjnym wstrzyknięciu niewielkich dawek toksyny botulinowej w określone partie mięśni, w celu tymczasowego zablokowania sygnałów nerwowych przekazywanych do mięśni. Zabieg może być stosowany do profilaktyki powstawania zmarszczek, czasowego zmniejszenia płytkich zmarszczek i wygładzenia skóry. Zabieg z zastosowaniem toksyny botulinowej nie jest zalecany do likwidacji zmarszczek głębokich.

MOŻLIWE DO OSIĄGNIĘCIA EFEKTY: Spodziewane rezultaty są indywidualne i zależą od wielu czynników, takich jak wiek, stan skóry i siła mięśni mimicznych lub żwaczy. Pierwsze efekty pojawiają się po 3 - 7 dniach, ostateczne po 10 - 14 dniach od zabiegu i utrzymują średnio od 3 do 6 miesięcy. W celu uzyskania trwałego efektu zabieg musi być powtarzany co 3-6 miesięcy.

PRZECIWWSKAZANIA

Przeciwwskazania bezwzględne

Są to sytuacje, w których podanie toksyny botulinowej jest absolutnie zabronione ze względu na wysokie ryzyko poważnych powikłań. Do głównych przeciwwskazań bezwzględnych należą:

- Ciąża i okres karmienia piersią. Brak wystarczających badań dotyczących wpływu toksyny na płód i niemowlę.
- Choroby autoimmunologiczne z zaburzeniami przewodnictwa nerwowo-mięśniowego, takie jak miastenia gravis czy zespół Lamberta-Eatona. Toksyna botulinowa działa na połączenia nerwowo-mięśniowe, a w tych schorzeniach ich funkcjonowanie jest już upośledzone.
- Stwardnienie boczne zanikowe, padaczka, porażenie nerwów.
- Aktywne infekcje skóry w miejscu planowanego zabiegu, np. opryszczka, ropne zmiany, stany zapalne. Podanie preparatu w takim miejscu zwiększa ryzyko rozprzestrzenienia infekcji.
- Uczulenie na składniki preparatu, w tym toksynę botulinową typu A lub albuminy ludzkie.
- Czynna choroba nowotworowa.
- Stosowanie niektórych leków:
 - Antybiotyki aminoglikozydowe (np. gentamycyna, amikacyna, streptomycyna, kanamycyna) - mogą nasilać działanie toksyny botulinowej.
 - Leki przeciwmalaryczne (np. chlorochina, hydroksychlorochina).
 - D-penicylamina, cyklosporyna, linkomycyna, tetracyklina, polimyksyna.
 - Inne leki zwiotczające mięśnie.

Przeciwwskazania względne

W tych przypadkach zabieg może być wykonany, ale wymaga szczególnej ostrożności, indywidualnej oceny ryzyka przez lekarza i zazwyczaj odstawienia niektórych leków lub ziół. Należą do nich:

- Choroby autoimmunologiczne (inne niż te z zaburzeniami przewodnictwa nerwowo-mięśniowego), np. reumatoidalne zapalenie stawów, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, łuszczycowe zapalenie stawów, choroba Cohna, choroba Grave-Basedowa, zeszytniające zapalenie stawów. Wymagają one ostrożności ze względu na potencjalnie zmienioną reakcję organizmu.
- Zaburzenia krzepnięcia krwi i stosowanie leków przeciwkrzepliwych, np. aspiryna, niesteroidowe leki przeciwzapalne (NLPZ), preparaty zawierające wyciągi z Ginko biloba. Mogą zwiększać ryzyko siniaków i krwiaków w miejscu iniekcji. Zazwyczaj zaleca się odstawienie ich na kilka dni przed zabiegiem po konsultacji z lekarzem.
- Aktywne infekcje ogólnoustrojowe, np. przeziębienie, grypa, gorączka. Zaleca się odłożenie zabiegu do momentu pełnego wyzdrowienia.
- Nierealistyczne oczekiwania pacjenta. Ważne jest, aby pacjent rozumiał realne możliwości i ograniczenia zabiegu.

- Nadmiar skóry na powiekach i czołe. W niektórych przypadkach botoks może nie przynieść oczekiwanych rezultatów lub nawet pogorszyć wygląd, jeśli problemem jest nadmiar skóry, a nie aktywność mięśni.
- Zaburzenia psychiczne.
- Leczenie przeciwmalaryczne (np. chlorochiną).
- Miesiączka. Ze względu na obniżoną tolerancję na ból i większą skłonność do krwawienia.

MOŻLIWE DZIAŁANIA NIEPOŻĄDANE I POWIKŁANIA

Bardzo Często i Często (Zwykle łagodne i przejściowe).

Te działania są najczęściej bezpośrednio związane z samą iniekcją (ukłuciem igłą), a nie z działaniem preparatu.

- Reakcje w miejscu wstrzyknięcia:
 - Ból, pieczenie, kłucie. Odczuwane w momencie podawania preparatu.
 - Rumień (zaczerwienienie). Zwykle ustępuje w ciągu kilkunastu minut do kilku godzin.
 - Niewielki obrzęk lub zgrubienie. Może utrzymywać się do kilku godzin.
 - Małe siniaki lub krwiaki (zasinienia). Powstają w wyniku uszkodzenia drobnego naczynia krwionośnego, wchłaniają się w ciągu kilku dni.
- Ból głowy. Może wystąpić w ciągu pierwszych 24-48 godzin po zabiegu. Ma charakter przejściowy.

Niezbyt Często (Związane z działaniem toksyny na mięśnie).

Są to najczęściej omawiane powikłania, wynikające z nadmiernej relaksacji mięśnia docelowego lub niezamierzonego rozprzestrzenienia się (dyfuzji) toksyny na sąsiednie mięśnie. Wszystkie te efekty są w pełni odwracalne i ustępują wraz z wygasaniem działania toksyny (po kilku tygodniach lub miesiącach).

- Opadnięcie powieki (ptoza). Najbardziej znane powikłanie. Wynika z dyfuzji toksyny do mięśnia dźwigacza powieki górnej. Powoduje trudność w pełnym otwarciu oka.
- Opadnięcie brwi. Spowodowane zbyt silnym zrelaksowaniem mięśnia czołowego, co prowadzi do obniżenia linii brwi i uczucia "ciężkiego czoła".
- Asymetria. Nierówne zadziałanie preparatu, np. jedna brew unosi się wyżej od drugiej ("efekt Mefisto"). W wielu przypadkach możliwe do skorygowania niewielką dawką dostrzykniętą w odpowiednim miejscu.
- Nadmierne zwiótnienie mięśni. Może prowadzić do nienaturalnego, "zamrożonego" wyglądu twarzy bez mimiki.
- Objawy grypopodobne. Uczucie ogólnego rozbicia, zmęczenie (trwają zazwyczaj 1-2 dni).
- Suchość oka lub nadmierne łzawienie. Wynikające z wpływu na mięśnie w okolicy oka.
- Obrzęk powiek dolnych.

Rzadko

- Zaburzenia widzenia. Podwójne widzenie (diplopia), niewyraźne widzenie, zawroty głowy.
- Suchość w ustach.
- Wysypka skórna.

Bardzo Rzadko (Poważne, ogólnoustrojowe powikłania).

Te powikłania są ekstremalnie rzadkie w medycynie estetycznej z uwagi na stosowanie bardzo małych dawek.

- Reakcja alergiczna: Pokrzywka, obrzęk, a w skrajnych przypadkach wstrząs anafilaktyczny, który jest stanem zagrożenia życia i wymaga natychmiastowej interwencji medycznej.
- Trudności w połykaniu (dysfagia).
- Trudności w mówieniu (dyszartria).
- Problemy z oddychaniem (duszność).

POSTĘPOWANIE PO ZABIEGU:

Bezpośrednio po zabiegu (pierwsze 4-6 godzin)

- Nie dotykaj, nie masuj ani nie uciskaj miejsc iniekcji. Jest to niezwykle ważne, aby zapobiec przemieszczeniu się toksyny botulinowej do niepożądanych obszarów, co mogłoby spowodować nieprawidłowe działanie mięśni (np. opadanie powieki).
- Nie kładź się. Staraj się utrzymywać pionową pozycję (siedzącą lub stojącą). Kładzenie się może zwiększyć ryzyko przemieszczenia toksyny.
- Nie wykonuj intensywnych ćwiczeń fizycznych. Unikaj wszelkiego rodzaju wysiłku fizycznego, który mógłby zwiększyć przepływ krwi i rozproszyć toksynę.
- Nie pochylaj głowy do przodu. Staraj się unikać pozycji, w której głowa jest skierowana w dół (np. zawiązywanie butów, sprzątanie).
- Nie nakładaj makijażu. Oczekaj kilka godzin, zanim nałożysz kosmetyki na twarz (ryzyko infekcji).
- Wykonuj delikatne ruchy mięśniami twarzy. Delikatne marszczenie brwi, uśmiechanie się czy unoszenie czoła może pomóc toksynie lepiej związać się z receptorami w mięśniach.

W ciągu pierwszych 24-48 godzin

- Unikaj alkoholu. Alkohol może rozszerzać naczynia krwionośne i zwiększać ryzyko siniaków.
- Unikaj gorących kąpielii, sauny i solarium. Wysoka temperatura może zwiększyć przepływ krwi i negatywnie wpłynąć na efekty zabiegu.
- Unikaj ciasnych nakryć głowy, które uciskają miejsca iniekcji: Jeśli zabieg był wykonywany np. na czole, zrezygnuj z czapek czy opasek.
- Unikaj innych zabiegów na twarz. Wstrzymaj się z masażami twarzy, peelingami czy innymi zabiegami kosmetycznymi.

Przez około 2 tygodnie

- Unikaj intensywnych zabiegów na twarz. Do tego czasu należy wstrzymać się z zabiegami, które mogłyby mocno uciskać lub podrażniać skórę, takimi jak mikrodermabrazja, zabiegi laserowe czy silne peelingi chemiczne.
- Ogranicz ekspozycję na słońce. Zawsze stosuj krem z wysokim filtrem SPF, aby chronić skórę.

Ogólne zalecenia

- Pamiętaj o nawilżaniu skóry. Dobrze nawilżona skóra jest bardziej elastyczna i lepiej się regeneruje.
- Wszelkie niepokojące objawy zgłoś lekarzowi. Jeśli zauważysz nadmierny obrzęk, zaczerwienienie, ból, asymetrię twarzy lub inne niepokojące symptomy, skontaktuj się z osobą, która przeprowadziła zabieg.